

SAOPĆENJE PRIOPĆENJE FIRST RELEASE

GODINA / YEAR XI

SARAJEVO, 15. 10. 2018.

BROJ / NUMBER: 7.1.9

INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA – SEPTEMBAR / RUJAN 2018. GODINE THE CONSUMER PRICE INDICES – September 2018

Potrošačke cijene u septembru/rujnu 2018. godine, više su za 0.6% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano po odjeljcima Klasifikacije lične/osobne potrošnje prema namjeni, cijene su porasle u odjeljcima: Odjeća i obuća za 4.2%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 1.3%, Prijevoz za 0.9%, Zdravstvo za 0.5%, Hrana i bezalkoholna pića, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće i Ostala dobra i usluge za 0.2% i Alkoholna pića i duhan za 0.1%.

Cijene su niže u odjeljcima: Rekreativna i kultura za 0.8% i Komunikacije za 0.2%.

U ostalim odjeljcima cijene se nisu značajnije mijenjale u ovom mjesecu.

U septembru/rujnu 2018. godine u odnosu na septembar/rujan 2017. godine, cijene su više za 1.8% (godišnja inflacija).

The consumer prices in September 2018, increased by 0.6% in relation to the previous month.

According to the divisions of Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), the prices increased by 4.2% in Clothing and footwear division, by 1.3% in Housing, water, electricity, gas and other fuels division, by 0.9% in Transport division, by 0.5% in Health division, by 0.2% in Food and non-alcoholic beverages, Furniture, household equipment and routine, maintenance of the house and Miscellaneous goods and services divisions and by 0.1% in Alcoholic beverages and tobacco division.

The prices decreased by 0.8% in Recreation and culture division and by 0.2% in Communication division.

In other divisions the prices are not significantly changed in this month.

In September 2018 in relation to September 2017, prices increased by 1.8% (annual inflation).

Tabela 1. INDEKSI POTROSACKIH CIJENA - septembar / rujan 2018. godine

THE CONSUMER PRICES INDICES - September 2018

COICOP	Odjeljak	IX 2018 VIII 2018	IX 2018 IX 2017	IX 2018 XII 2017	X 2017-IX 2018 X 2016-IX 2017	I-IX 2018 I-IX 2017	IX 2018 Q 2017	IX 2018 Q 2015	Division
00	Ukupan Indeks	100,6	101,8	101,4	101,4	101,5	101,6	101,6	Total Index
01	Hrana i bezalkoholna pića	100,2	100,1	100,5	101,0	100,7	100,0	100,4	Food and non-alcoholic beverages
01.1	Hrana	100,2	100,2	100,6	101,1	100,8	100,1	99,9	Food
01.2	Bezalkoholna pića	100,5	99,0	99,7	100,7	99,9	99,4	104,4	Non-alcoholic drinks
02	Alkoholna pića i duhan	100,1	106,5	106,6	107,2	107,5	107,6	119,8	Alcoholic beverages and tobacco
02.1	Alkoholna pića	100,6	100,1	100,6	99,2	99,0	99,7	98,7	Alcoholic drinks
02.2	Duhan	100,0	108,1	108,1	109,2	109,6	109,6	125,7	Tobacco
03	Odjeća i obuća	104,2	89,4	90,1	93,9	93,1	90,5	79,9	Clothing and footwear
03.1	Odjeća	105,7	89,8	92,8	92,7	92,3	90,9	77,5	Clothing
03.2	Obuća	101,0	88,7	84,8	96,5	94,8	89,6	85,1	Footwear
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	101,3	103,8	101,6	103,1	103,3	103,9	105,4	Housing, water, electricity, gas and other fuels
04.1	Najamnina	100,0	101,9	101,9	108,1	107,2	106,0	124,9	Actual rentals for housing
04.3	Održavanje i popravka stana	100,6	101,3	100,9	100,6	100,8	101,2	100,5	Maintenance and repair of the dwelling
04.4	Vodosnabdijevanje i različite komunalne usluge	100,6	100,6	100,6	100,1	100,1	100,6	100,6	Water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
04.5	Električna energija, plin i drugi energenti	101,5	104,7	101,8	103,4	103,7	104,5	105,2	Electricity, gas and other fuels
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	100,2	98,7	99,1	99,0	99,0	98,7	96,9	Furniture, household equipment and routine, maintenance of the house
05.1	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke	100,1	100,8	100,7	98,3	98,9	99,7	98,4	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
05.2	Tekstilni proizvodi za kuću	99,9	96,9	97,8	97,6	97,5	96,6	95,0	Household textiles
05.3	Kućanski aparati	99,9	97,9	98,2	98,0	98,1	97,5	94,9	Household appliances
05.4	Stakleno i stolno posuđe	100,0	98,5	99,0	99,1	99,1	98,6	96,7	Glassware, tableware and household utensils
05.5	Alati i oprema za kuću i vrt	99,7	98,5	98,7	99,5	99,5	98,7	97,1	Tools and equipment for house and garden
05.6	Dobra i usluge za redovno održavanje kuće	100,4	98,1	98,8	99,5	99,3	98,6	96,8	Goods and services for routine household maintenance
06	Zdravstvo	100,5	101,8	102,0	100,7	100,7	101,9	103,1	Health
06.1	Medicinski proizvodi, pomagala i oprema	100,8	102,7	103,2	100,4	100,6	102,6	103,2	Medical products, appliances and equipment
06.2	Zdravstvene usluge, osim bolničkih	100,0	100,6	100,6	101,2	101,1	101,0	103,5	Out-patient services
06.3	Bolničke usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Hospital services

Tabela 1. INDEKSI POTROSACKIH CIJENA - septembar / rujan 2018. godine (nastavak)

THE CONSUMER PRICES INDICES - September 2018 (continued)

COICOP	Odjeljak	<u>IX 2018</u> VIII 2018	<u>IX 2018</u> IX 2017	<u>IX 2018</u> XII 2017	<u>X 2017-IX 2018</u> X 2016-IX 2017	<u>I-IX 2018</u> I-IX 2017	<u>IX 2018</u> Ø 2017	<u>IX 2018</u> Ø 2015	Division
07	Prijevoz	100,9	112,0	109,6	106,2	107,5	110,6	110,0	Transport
07.1	Prijevozna sredstva	100,3	98,9	98,7	99,7	99,3	98,7	98,7	Purchase of vehicles
07.2	Upotreba prijevoznih sredstava	101,0	115,6	112,0	108,0	109,8	113,5	112,5	Operation of personal transport equipment
07.3	Usluge prijevoza	100,6	102,6	105,9	101,4	101,2	104,2	104,9	Transport services
08	Komunikacije	99,8	98,8	99,0	94,3	95,2	95,7	90,1	Communications
08.1	Poštanske usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Postal services
08.2	Telefonska i telefaks oprema	97,9	87,8	89,4	87,8	88,9	84,5	74,3	Telephone and telefax equipment
08.3	Telefonske i telefaks usluge	100,0	100,1	100,1	95,1	96,0	97,0	92,1	Telephone and telefax services
09	Rekreacija i kultura	99,2	101,6	102,0	101,9	101,5	102,3	107,6	Recreation and culture
09.1	Audiovizuelna, foto i informatička oprema	99,1	94,3	95,8	96,6	96,1	94,0	82,4	Audio-visual, photographic and information processing equipment
09.2	Ostala trajna dobra za rekreaciju i kulturu	99,6	100,4	100,4	102,0	102,2	101,5	100,9	Other major durables for recreation and culture
09.3	Ostala dobra za rekreaciju, vrt i kućni ljubimci	100,1	99,4	99,1	100,1	100,2	99,5	98,5	Other recreational items and equipment, gardens and pets
09.4	Usluge rekreacije i kulture	100,0	103,4	103,4	102,4	101,9	103,6	112,6	Recreational and cultural services
09.5	Knjige, novine i pisaci pribor	99,9	100,4	100,1	101,5	101,4	101,2	102,8	Newspapers, books and stationery
09.6	Paket aranžmani	86,9	97,5	106,0	105,6	104,9	103,7	113,9	Package holidays
10	Obrazovanje	100,0	100,3	100,2	100,0	100,0	100,2	102,1	Education
10.1	Predškolsko i osnovno školsko obrazovanje	101,0	103,8	103,6	101,3	101,5	104,1	108,1	Pre-primary and primary education
10.2	Srednjoškolsko obrazovanje	99,1	99,3	99,3	97,9	98,0	97,8	98,4	Secondary education
10.4	Univerzitetsko obrazovanje	100,0	100,0	100,0	100,1	100,1	100,0	101,4	High school and university education
10.5	Obrazovanje nedefinisano po nivou	97,8	97,7	97,4	100,6	100,0	97,8	104,6	Education not definable by level
11	Restorani i hoteli	100,0	100,6	100,6	100,3	100,4	100,6	100,1	Restaurants and hotels
11.1	Usluge ishrane	100,0	100,7	100,7	100,4	100,4	100,7	100,9	Catering services
11.2	Usluge smještaja	100,1	100,1	100,1	99,9	100,0	100,1	95,8	Accommodation services
12	Ostala dobra i usluge	100,2	99,5	100,0	100,2	100,3	99,9	99,5	Miscellaneous goods and services
12.1	Lična njega	100,3	99,1	100,1	100,2	100,4	99,8	98,6	Personal care
12.3	Lični predmeti n.d.k.	100,2	95,0	95,5	98,5	97,9	96,0	94,1	Personal effects n.e.c.
12.5	Osiguranje	100,0	100,3	100,3	100,1	100,1	100,3	100,3	Insurance
12.6	Finansijske usluge n.d.k.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	101,6	Financial services n.e.c.
12.7	Ostale usluge	100,0	100,0	100,0	100,7	100,4	100,3	102,3	Other services n.e.c.

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje rezidentna domaćinstva/kućanstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih/osobnih potreba.

Namjena

Indeks potrošačkih cijena se koristi kao mjera inflacije, za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se može koristiti i za cijenovno prilagođavanje klauzula u dugoročnim kupoprodajnim ugovorima, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju čini 615 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 10000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta i geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat - Cijene se prikupljaju na pet lokacija (gradova) u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda - Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

Snimanje cijena

Sve cijene prikupljaju uposlenici Federalnog zavoda za statistiku prema utvrđenom vremenskom rasporedu i unaprijed odabranom uzorku prodavnica/prodavaonica, tržnica i ustanova koje pružaju različite usluge stanovništvu. Snimatelji cijena dobivaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre i jedinice mjere i na osnovu temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu, u skladu/sukladno sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, u upitnik se unose karakteristike proizvoda, kao što su marka, vrsta i količina proizvoda koji se snima, te informacije o eventualnim zamjenama ovih karakteristika ukoliko ih bude.

Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda tj. praćenje dinamike kretanja cijena.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici/tjednu u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu/sukladno sa važećim Evropskim/Europskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Consumer Price index represents a measure of average changes in price of a product (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Purpose

The CPI can be used for various purposes. It can be used as a measure of inflation, for price adjustment of clauses in long-term sales and purchases contracts (for example, the CPI can serve for indexing wages and salaries in collective agreements, for indexing pensions etc.), it enables a comparison of inflation in the country with inflation in other countries as well as a comparison of price movements within a particular country and regions, also it can be used as a base for deflating macroeconomic aggregates in statistic of national accounts and for other purposes.

Consumer Price Index

The CPI in the Federation of Bosnia and Herzegovina is calculated on the basis of the representative List of products that consisted of 615 different items. Each month around 10000 prices are being collected in a fixed panel of geographical locations and outlets.

Scope of the Index

Geographic coverage - The prices are collected in five geographic locations (cities) of the Federation of Bosnia and Herzegovina (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla and Zenica) chosen according to the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas they belong to.

Product coverage - All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is regularly reviewed in order to ensure the representative list of product with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Price collection

All the prices are collected by the personnel of the Institute for Statistics of FBiH according to a pre-defined schedule and panel of outlets, markets and institutions providing different kinds of services to citizens. The price collectors receive clear specifications of the name of item, its COICOP code, and unit of measurement that allows them to choose a concrete item for price collecting in a specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be certain that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the information on possible replacements of items.

All of this allows the monitoring of the exact price change in different periods.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;
- for other items the prices, in accordance with the European Regulative, are being collected once a month (between 1st and 21st of the month) with the obligation of maintaining the same interval of price collection.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava/kućanstava na teritoriji Federacije BiH. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani/ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava/kućanstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava/kućanstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena, od januara 2018. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju/temelje na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava/kućanstava iz 2015. godine. Ponderi se svake godine korigiraju indeksom kretanja cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za obračun indeksa potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične/osobne potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) po kojoj se proizvodi i usluge dijele na dvanaest osnovnih odjeljaka za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova pa do ukupnog indeksa Federacije Bosne i Hercegovine. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2015. godina.

Ostale definicije

Proizvod - bilo koji proizvod ili usluga za ličnu/osobnu potrošnju koji se mogu kupiti, grupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka - proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods and services in the total consumption of resident households within the territory of Federation of BiH. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the Household Final Consumption and population.

The most important data sources for calculating the weights used in the consumer price indices is the Household Budget Survey. From January 2018, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures made in 2015. Weights are updated every year according to the price changes in the previous year.

Classification

For the CPI calculation, the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) is used. According to the COICOP, goods and services are divided into twelve main groups for which indices are calculated.

Aggregation

Consumer Price Index calculation starts from the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. For this purpose, the geometric mean is used as a measure of average value. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of towns to the overall index at the level of Federation Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2015.

Other definitions

Product - any consumer good or service that can be purchased, a term covering both goods and services.

Representative position - lowest level of product aggregation, i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of representative data.

Izdaje Federalni zavod za statistiku FBiH, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published by the Institute for Statistics of FBiH, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 20 64 52, Fax: +387 (33) 22 61 51
Elektronska pošta/e-mail: fedstat@fzs.ba, Internetska stranica/Web site: <http://www.fzs.ba>

Odgovara: Doc. dr. Emir Kremić, direktor
Person responsible: Assist. Prof. Dr. Emir Kremić, Director General

Saopćenje pripremili: Mesuda Kamberović i Edisa Mušanović
Prepared by: Ms. Mesuda Kamberović and Ms. Edisa Mušanović

Molimo korisnike da pri korištenju podataka navedu izvor
Users are kindly requested to state the source

Podaci iz ovog saopćenja objavljuju se na internetu
First Release data are published on the Internet